

החינוך של השכן ירוק יותר

הרציונל מאחורי הקמת בית הספר הפרטי בכפר הירוק, אשר יעניק לבוגריו תעודת בגרות בינלאומית, נשמע הגיוני. עד שמבינים מה ההשלכות העמוקות של בית ספר כזה על המערכת הכללית

המשרד של ד"ר קובי נווה, מנכ"ל הכפר הירוק, קפא בזמן מזמן. השולחנות, הכי סטור, המשקופים, תיקולי הגיר שמגור בבות על השולחן – הכל נראה כאילו עמד בשנות השבעים ולא הוחלף מאז. הקיריות מכוסות עד אפס מקום בתמונות של הכפר, בתשישי תוכניות פיתוח, בצילומי אוויר. המשרד הזה הוא כמו מקדש למקום שבו נווה העביר את עשרות השנים האחרונות, את רוב חייו ומעשהו, מאז שעזב את קריית מלאכי והגיע ללמוד בכפר הירוק.

שום דבר בכפר הזה, ושום דבר בנווה עצמו – כלומר בסיסוקו, כפי שקראים לו כל אנשי הכפר – לא מסתיר את העובדה שבתוך הכפר הירוק מקום כעת מה שעשוי להפוך לסמן הימני של מערכת החינוך הישראלית, נקודת הקצה של ההפרטה וקרע עזיר במציאות המקומית שיאפשר לבני העריון העליון להימלט מהשוליות הישראלית כמו דור קודם של מחסות. את המקום שאליו הם בורחים בשנות העשרים ברמות לימודים בתוכניות בינלאומיות במרכז הבינתחומי בורגרליה הם יוכלו לקבל משנה הבאה כבר בגיל תיכון, עם גרות בינלאומית ושכר לימוד תובעני.

**עד 30 אלף שקל לשנה,
בתנאי פנימייה**

סיסקו, דוקטור למינהל החינוך, מהלל כבר 12 שנה את הקמפוס שבו פועלים בית ספר יסודי אגת' ורופוטסי, בית ספר תיכון ופנימייה. התיכון והפנימייה הם מסגרות ציבוריות. "הכפר הירוק הוא חברה משלתית, ומי שממנה את המנכ"ל הם שרי האוצר והחינוך. על אחריות שלי תחומים איראל שרון ולימור לבנת, רואה הזמר.

אבל התיכון הזה הוא גם אחד הטובים בישראל, שמככב בעשירון העליון של בתי הספר בדרוגי הצינונים השונים, וכמי שיושב בלב אחד האזורים החזקים בישראל, בין רמת השרון לשכונות המבוססות של צפון תל אביב, הוא מבוסס מאוד. לפי סיסקו, על 320 המקומות שבו מתחילים מדי שנה כ-4,000

תלמידים ותלמידות, שנדרשים להציג ממוצע ציונים גבוה ולעבור ריאיונות ומבחני קבלה. אנו נותנים לילדים סיוע מיוחד במנין של לימודים ואווירה, אומר יצחק. "עקרות צוות הלימודים והתלמידים עצמם יצרנו כאן אקלים מיוחד, ערכי וחברתי, והעברתו המון חוז בתלמידים. הם פעילים מאוד ומשקיעים מאוד. במקביל שמנו רף מאוד גבוה של מלריה. אם באת ללמוד - תלמד".

בשנים האחרונות צמחה היוזמה להקים במקום, לצד בית הספר והפנימייה הימנים, קול' בינלאומי לתלמידים ישראלים חורים בגילי "יאי"ב. תחילה נזרז רעיון שליחת פועלה עם רשת בינלאומית של קולג'ים מקנדה, UWC, שמפעילה כבר 15 קמפוסים ברחבי העולם, אבל אחר ששניים של מגעים הם חוזר בהם, ובסופו של דבר החלטנו להקים את זה לבר", אומר סיסקו.

"קיבלנו את תמיכת משרד החינוך ואיחוד, ועכשיו אנחנו מביאים שותפים בארץ ובעולם כשביל להקים את זה. בימים אלה נערכים ראיונות לתפקיד מנהל בית הספר, שיבוא בחור", של כבר סגן ניהול, ישראלית, ואפילו חלק מנשות המורים כבר גויס. הם ההרשמה בעצומה". סיסקו יודע כי הספר והיוזמה שלו, איש העסקים עודד רוז, גייס כבר 4 מיליון שקל, מתחצית מהסכום הגדול להם שלב ראשוני. בהמשך ידרשו עוד 80 מיליון שקל להקמת מבנה קבע. מ תרם עד כה? שתי קרנות גדולות וגם אנשים פרטיים", אומר סיסקו ומסרב לפרט.

הלימודים הדרשניים בקולג' יתנהלו באנגלית, ואך ורק בתנאי פנימייה. יהיו בו כ־200 תלמידים, לא יותר, והם יקבלו תעודת גברות בינלאומית. "זו תערך דה שול תוכנית כלל־עולמית שנחשבת לתעודת הבגרות הישראלית ביותר בעולם ומוכרת בכל האוניברסיטאות, כולל היתאד ובאקדמיית הכריזמה (IB, International Baccalaureate)", אומר סיסקו.

הבגרות הבינלאומית היא הקלף המנצח של הספר, שאמור למשוך את טובי הכנות והבנים של מעמדה הגבוה. כרטיס היציאה שלהם אל העולם. גמור את התיכונן שלך, ילד, קבל את תעודת הבגרות הבינלאומית, כך מקאב ואמא את הדרכון הורשכני לך מבעוד מועד, ואתה מסדר לעולם הגדול. דרך

צלחה, ואל תשכח לכתוב הביתה. אנחנו, אל תדאג, נשלם על כל שנה בקולג' הזה עד 30 אלף שקל.

בעצם מדובר במעין ביטוח חינוך פרטי

אפשר לחשוב על השכלולים האלה במערכת החי וד כמו על מה שקורה במערכת הבריאות. כל היש ראליים משמשים מס בריאות, ומקבלים שירותים מקיף תר חולים; בדיוק כמו שכל הישראליים זוכאים לחינוך ויזם במערכת הצבאית. אלה שגרים במרכז הארץ, באזורים מבוססים, נהנים בדרך כלל משירותי רפואה טובים יותר, ועם קצת קשרים ומאמצים מצליחים להגיע לשירותים הטובים ביותר של למערכת החי, ברירת ההצעה. בית הספר הרגיל בכפר הירוק הוא, מבחינת הסף, למי שמטובת בביתו בריאות משלים. מבודד הסף, כפי שאמאץ, ואתה הולך לישון רגוע יותר.

אם ממשכים את ההקבלה, הקולג' המותכנן הוא כבר ביטוח בריאות פרטי. הוא לא מבצבץ בתוך המערכת, אלא מציע את אותם שירותים, לא מול אדם כללי, אלא מול מי שצוה עליו הרבה יותר, ורודע שאתה מקבל הרבה יותר מכל חולה, או תלמיד, אחר. מה שכן, הוא לא הולך להיות הבטוח הפרטי שלך יחד עם כסביבתו הוא עדיין מחזיק בדת הסופה האמריקאית, שפעל בכפר שמרנהו ופועל על באוניוודה, שמורות יותר מ-20 אלף דולר בשבוע. צמיח גם הוא לימודים באנגלית ותעודת בגרות בינלאומית. מערכת הבריאות הציונית, ובזיקר החיבור ההשתייכותי משתמש בה, משלמים לאט לאט מחיר כבד על ההשתייכות החיידיתית שנתנים בתוך המערכת (כמו שז"ר) וגם על הבריחה של מי שיכול לביטוחים הפרטיים. התכנית הבינלאומית מבפנים הירוק עשויה להוביל להשלכת על פחות משעתיים על מפת החיידים, שכבר עקשיו נחלטה לנוכח ריבוי בתי הספר היחידים.

"אם תהיה תחרות, כל המערכת תתרומם"

סיסקו, באופן טבעי, מציג תמונה מורכבת יותר. אחרי שהוא מספר בהתלהבות את הסיפור האישי

שלו – אך הכפר הירוק הצליח להוציא אותו מה פריפריה, אך הוא עצמו הפך את הכפר למרכז של מצינות, אתה הוא חולם שנכריז עליהם ככפר – הוא מזכיר שכבות התורה הקלים שם ייתכנו 20% מהתלמידיים מגיעים מהפריפריה. בקולג' 20% מהתלמידיים הם יהודים ישראלים יהודים, והערכתו גם שחלקם הגדול יהיו מהפריפריה. עוד 20% ישוריינו לערבים ממשאל, מהדושהו לטלסטינה ומעוד מדינות ערב משורד התנוון יורד, הוא תומך". שאר ה' 60% יגיעו ממדינות ברחבי העולם, וישלמו עד 50 אלף שקל בשנה. הישראלים ישלמו כאמור עד 30 אלף שקל, אבל חלקם ישלמו כולו, לפי מבחני הכנסה של שרד החינוך.

תלמידים שהחורים שלהם תורמים לבית הספר
יתקבלו בקלות?

”יש אנשים שפונים לאחרית על הדישום, אם בע צמם ואם דרך מתוך, ואנשים שהם מוכנים לתרום, רק שהילד יתקבל. יש אנשים שמוכנים להחליף את כל המזחלים בן שהילד ייכנס, מה לא. כי נשבעתי – לא מאן ולא מקצתי. אין אדם אחד בעולם שביקלנו או שנקלע על בסיס ‘אני אתרום לכם’. אנתנו דוחים בשאט נפש פניות כאלה. אם התורנים מארגנים בעצמם תרומות מרוכזות זה משהו אחר. בשנה שעברה הורנו לתלמידים תרומה של 200 שקל, אנחנו שמונו 80 שקל, אלף, ורישנו את כל הכיתות במגרשים”.

כשאני מנסה להתעכב איתו לא רק על בית הספר
שלו אלא על התמונה הרחבה, סיסקו נאלם.
מה אתה חושב על מערכת החינוך הישראלית?
"אני לא יכול לענות".

למה?
 "אני לא מומחה למערכת החינוך הישראלית."
 למה זה כזה טאבו בשבילך?

"אני לא מכיר את מערכת החינוך הישראלית".

כשאני שואל אם לדעתו הקולג' החדש יהווה את נקודת הקצה של מערכת החינוך הישראלית, זו שכל הורה עם קצת כסף בכיס ישאף להגיע אליה כדי לאפשר לילד שלו עתיד ים אפשרויות אלוותניות יותר, מסיקו קרבות שלא לענות על השאלה במישור. כאדם למוד קרבות עם הרשויות המקומיות, שלא

ד"ר קובי נווה בכפר הירוק. "אין אדם אחד בעולם שנקבל על בסיס 'אני אתרום לכם'"

הדמיה של מבנה קבע
של בית הספר (למעלה)
והמיקום המתוכנן של
הקמפוס בתוך הכפר
הירוק. גייסו כבר
4 מיליוני שקלים מתוך
8 המיליונים הנדרשים
לשלב הראשון

ד"ר קובי נווה (סיסקו): "אם ייתנו לילדים אפשרות לבחור את בתי הספר הטובים, מרבית בתי הספר יהיו מצוינים. תבטל את המונופול, תפתח אזורי רישום, תסגור בתי ספר כושלים"

הקולג' יעשה למערכת החינוך מה שעושים הביטוחים הפרטיים למערכת הבריאות. הוא לא בתוך המערכת, לא מציע אותם שירותים, לא מחויב לאותם כללים. אתה משלם עליו הרבה יותר, ויודע שתקבל הרבה יותר

תוה, את הכושלים צריך לסגור". אלא שיש לזה מחיר חברתי. עד היום, כשתותרות נפתחו לעשירים מצאו דרך למצויותם האחרים שגם עו"ה "כושלים" מה שעובר – מכות ניזול נכון, מקור מצולח וגם מול – בבית חולים אחד, או בספיטל יחידיו ומושקע אחד, לעתים נריות מאוד יכול לעבור במערכת כולה. יש הבדל גדול בין תלמידים ספורים המהפריה שזוכים ללמוד בפנימייה יוקרתית לבין שיפור בכל בתי הספר בפרופריה.

האלטרנטיבה היא משעממת עד זרא, אבל לא פחות בקילה מ'לפתוח הכל לתחרות': המדינה, מתמלאת מתקצבת את כל בתי הספר, הכותביו והציפורניים כאחד, יכולה להתחיל לחלק את הכסף שלה אחרת. לתת פחות לרשויות החזקות ולשפר הרבה יותר ברשויות ולשנות יותר, שבוך לתושבים ולחורים אין יכולת להכניס את היד לכיס ולמנוף תוספות על גבי תוספות. אכן בנוסף לכל יתאפשר למנהלים ליצור ייחוד לבתי הספר שלהם ולמשוך מורים טובים, יש סיכוי טוב שהרימה הכי גלילית של רוב המערכת אכן תעלה. כל פתרון זה לגיטימי, כל פתרון של חסרונות ועלויות. ההחלטה, כמו במיד, היא עניין של השקפת עולם, אבל גם קצת של חריצות, של התעקשות – עד כמה המדינה רוצה לעבוד כדי לשפר את החורמוניות של החור, תבא, או עד כמה היא מעדיפה להחזיק ולחזק את הנוף הזרוע.

אהבו בעבר לאשר לתלמידים ללמוד בכפר הירוק מחשש לבריחה של תלמידים מצטיינים ממוסדות הלימוד שלהן, הוא מעדיף לענות על דרך החיוב, ופשוט להציג את תפיסת העולם שלו לגבי איך מערכת החינוך צריכה לפעול.

“אני חושב שצריך לתת לתלמידים בחירה חופשית. היעדר התרתות הוא שנועז מבחינת המנהיגים להתאמץ ולהתשפר. יל אי אזור רישום אסטרטגיה לתלמידים ולא שבוים שלי. אז אני הולך בכל לילה לישון וקם בבוקר ושואל מה אני מחדש ואיפה אני משפר כדי שתלמידים ימשיכו לרצות ולבוא לפה. בעיני התלמידים שבוים בתי המערכת לכך היה פועל. לא מתוך אהבה, אלא ייתנו להילדים אפשרות לבחור את בתי הספר הטובים, כל מערכת הלימוד תתרום. מרבית בתי הספר בישראל יהיו בתי ספר מצוינים. תבסל את המנופול, תפתח אזורי רישום, תסגור בתי ספר שלמים. אבל זו ההחלטה שלא פשוט לקבל מבחינה ציבורית.”

מי ישלם על כוחות השוק במערכת החינוך

זו טענה מוכרת של תומכי ההפרטה – התחרות מושכת את כל המערכת קדימה, ומבטיחה לאזרחים יותר. בין אם זה בבריאות, בין אם זה בחינוך, "בלי מונופולים תהיה מצוינות", "את התחרות צריך לפ-